

چگونه توانستم هنرجویان حسابداری را به این رشته علاقه مند سازم؟

بهنام خیری

کارشناسی ارشد، حسابداری، موسسه آموزش عالی آفاق ارومیه
اداره آموزش و پرورش شهرستان شاهیندژ، آموزشگاه پاسداران انقلاب اسلامی
۰۹۹۶۱۹۶۰۹۱۸

چکیده

پژوهش حاضر به بررسی روش هایی جهت ایجاد علاقه به تحصیل در رشته حسابداری در بین هنرجویان رشته حسابداری پایه یازدهم هنرستان کار و دانش پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان شاهین دژ می پردازد. از شیوه اقدام پژوهی برای انجام این پژوهش استفاده شد و نتایج حاصل از جمع آوری داده ها و اجرای راه حل ها برای این کلاس که شامل ۱۷ نفر دانش آموز است، نشان داد عواملی مثل کمبود اطلاعات هنرجویان و والدین آن ها نسبت به اهمیت این رشته و فرصت های شغلی پیش روی آن، شیوه تدریس یکنواخت، برنامه کلاسی نامناسب، عدم اجازه استفاده از امکانات محاسباتی مثل ماشین حساب و نرم افزارهای مالی، و همچنین عدم دقت و توجه کافی در انجام کارها از جمله عوامل موثر در به وجود آمدن بی علاقهگی در هنرجویان نسبت به رشته تحصیلی می باشد و با اصلاح برنامه کلاسی، شیوه تدریس مشارکتی، افزایش سطح آگاهی و آشنا نمودن هنرجویان و والدینشان نسبت به اهمیت و آینده شغلی رشته حسابداری و وجود امکانات نرم افزاری مناسب جهت انجام سریع محاسبات، می تواند در ایجاد علاقه و میل به یادگیری در هنرجویان موثر و مفید واقع شود.

واژگان کلیدی: حسابداری، علاقه، یادگیری، اقدام پژوهی

۱- مقدمه

حسابداری در دنیای پیشرفته فناوری و اقتصادی امروز، حرفه ای حیاتی و ضروری به شمار می آید. چرا که سیستم اقتصادی فعلی بدون آن نمی تواند وجود داشته باشد و فعالیت های تجاری و بازرگانی و حتی خدماتی متوقف خواهد شد. کارآیی بازارهای مالی نیز منوط به این امر است که معاملات خود را بر مبنای تصویر درست و واقعی از ارزش های مورد معاوضه انجام دهند که این تصویر تنها توسط حسابداران ترسیم می گردد (احمدی و احمدی، ۱۳۹۹).

حسابداری را می توان فعالیتی خدماتی دانست که نتایج آن توسط اشخاص و گروه های استفاده کننده از اطلاعات مالی به کار گرفته می شود (مجرد اسلامی و ذبیحی، ۱۳۹۴). اطلاعات مالی که به وسیله حسابداران و در قالب گزارش ها و صورت های مالی منتشر می شود، توسط مالکان، سرمایه گذاران، اعتبار دهندگان، دولت و نهادهای قانون گذار و به طور کلی عموم ذینفعان برای برنامه ریزی و تصمیم گیری های مفید تر و بهتر مورد استفاده قرار می گیرد (صدیقیان، عابدین زاده شورکی، نمازی فیروزآبادی و شریف زاده، ۱۳۹۸). لذا حسابداران برای ارائه تصویری صحیح از معاملات و فعالیت های مالی و جلوگیری از نشر اطلاعات مالی غیر واقعی و تقلب و دستکاری، ملزم به داشتن ویژگی هایی مثل مهارت، صداقت، دقت، آشنایی دقیق به قوانین مالی و مالیاتی و از همه مهم تر علاقه جهت فعالیت در این رشته می باشند. هر چند امروزه نرم افزارهای رایانه ای با انجام سریع محاسبات پیچیده و سنگین و تهیه جداول و گزارشات مختلف، به کمک حسابداران آمده اند ولی همچنان به داشتن اشخاص متخصصی جهت انجام چنین اموری نیاز است که لازمه اصلی آن نیز داشتن علاقه است تا پیچیدگی ها و سختی هایی که در مسیر انجام کار وجود دارد، از دقت، صحت و صداقت نتایج که مبنای تصمیم گیری و قضاوت دیگران خواهد بود، نگاهد (برزگر و احمدی، ۱۳۹۹).

لذا یکی از وظایف هنرآموزان و اساتید رشته حسابداری حتی قبل از آموزش مطالب، ایجاد علاقه و انگیزه برای یادگیری در هنرجویان این رشته است.

۱-۱. بیان مساله و ضرورت انجام پژوهش

یکی از نکات مهم در امر آموزش، داشتن برنامه موثر و کاربردی جهت پیشبرد روند یادگیری است. لذا در این مسیر معلم پژوهنده و آگاه، نسبت به تمام مواردی که می تواند در اجرای صحیح برنامه خلل و مشکل ایجاد کند حساس بوده و این موارد را شناسایی و در جهت حل آن ها اقدام می نماید. نداشتن علاقه و میل به یادگیری در دانش آموزان، از جمله این مشکلات است (دهقانی، ۱۳۹۸). در طی فرآیند آموزش علوم مختلف، بروز نمونه های فردی و یا حتی جمعی از افت تحصیلی و بی علاقه گی به درس امری اجتناب ناپذیر است که این مساله می تواند تحت تاثیر عوامل گوناگون محیطی در محیط آموزشی و یا خارج از آن باشد. این عوامل در کنار خصوصیات فردی دانش آموزان نقش مهمی در بروز مشکل کمبود علاقه و انگیزه به یادگیری ایفا می کنند (عباسی و لطفی، ۱۳۸۸). تغییر نگرش دانش آموزان و ایجاد علاقه در آن ها به امر آموزش و پیشرفت تحصیلی از اهمیت والایی برخوردار است. زیرا همه تلاش های سازمان های آموزشی و تربیتی بر این استوار است که در دانش آموز نگرش علاقه مندی به تحصیل و دانش پدیدار شود. نوجوانی که به درس علاقه ای ندارد و دارای نگرش و ذهنیت منفی است، هرگونه ای تلاشی برای آموزش وی موجب اتلاف وقت و هزینه خواهد شد. لذا تغییر نگرش و ایجاد ذهنیت مثبت و علاقه به تحصیل، کار بسیار ارزشمند و مهمی است (پارسا، ۱۳۸۶).

۱-۱-۱. توصیف وضع موجود و شناخت مساله

اینجانب بهنام خیری که به مدت ۲ سال است به عنوان هنرآموز حسابداری در خدمت آموزش و پرورش هستم، در سال تحصیلی اخیر در هنرستان کار و دانش پاسدران انقلاب اسلامی شهرستان شاهین دژ و در پایه یازدهم مشغول به تدریس در کلاسی با ۱۷ دانش آموز بودم که در همان جلسات آغازین کلاس درس، با مشکل کمبود علاقه و انگیزه جهت یادگیری مطالب درسی در تعدادی از دانش آموزان شدم که مرا بر آن داشت تا در جهت حل این مساله، در قالب یک پروژه کنش پژوهی، اقدامات لازم را ابتدا برنامه ریزی و سپس اجرایی نمایم.

۱-۲. مبانی نظری پژوهش

اقدام پژوهی از جمله مفاهیمی است که امروزه در فرآیند آموزشی بسیار مورد توجه واقع شده است و نویسندگان و محققان بسیاری به این موضوع پرداخته اند. اقدام پژوهی یکی از ابزارهای موثر در ایجاد معانی و افزایش قدرت درک انسان در شرایط اجتماعی پیچیده است (دوستی ایرانی، عبدلی، پرویزی، سیدفاطمی و امینی، ۱۳۹۰). اقدام پژوهی دارای شیوه های مختلفی است که با وجود متفاوت بودن روش انجام کار، اما در مراحل جمع آوری داده ها، تحلیل و انجام اقدامات موثر برای حل مساله، اشتراکات زیادی بین این روش ها وجود دارد. موضوعات و مسائلی مانند کمبود علاقه به یادگیری، افت تحصیلی، کم رویی و خجالتی بودن، استرس و اضطراب در موقعیت های خاص، پرخاشگری، بی حوصله گی، بی انضباطی و سایر مشکلات آموزشی و رفتاری دانش آموزان از جمله موضوعات مهم در بحث اقدام پژوهی می باشد.

۱-۳. پیشینه پژوهش

علی عزیزی (۱۴۰۰) تحقیقی را با عنوان "رابطه علاقه مندی هنرجویان به رشته حسابداری با روش های مناسب و نوین آموزش" انجام داد که نتایج نشان داد شرایط خانوادگی و آموزشی از جمله شغل والدین، وضعیت مالی خانواده، سطح تحصیلات خانواده، وضعیت تحصیلی دانش آموز، کمبود اطلاعات دانش آموزان نسبت به اهمیت و آینده شغلی رشته تحصیلی خود و شیوه تدریس معلم از جمله

عوامل موثر بر وجود نگرش منفی هنرجویان نسبت به رشته حسابداری می باشد و استفاده از راهکارهای نوین در آموزش حسابداری، در تقویت علاقه مندی هنرجویان به این رشته موثر است.

الهه دهقانی (۱۳۹۸) در مقاله ای تحت عنوان "چگونه توانستم یادگیری و علاقه دانش آموزانم به حسابداری را ارتقا بخشم" به بررسی علت های نداشتن علاقه و انگیزه به یادگیری رشته حسابداری و راهکارهای مناسب برای حل این مشکل پرداخت که نتایج نشان داد استفاده از روش تدریس مشارکتی و کمک گرفتن از دانش آموزان در تدریس و حل مسائل، می تواند در علاقه مند ساختن هنرجویان به رشته حسابداری موثر باشد.

۴-۱. اهداف و سوالات پژوهش

۴-۱-۱. هدف کلی

علاقه مند ساختن هنرجویان حسابداری به این رشته

۴-۱-۲. اهداف جزئی

آشنا نمودن هنرجویان حسابداری و والدین آن ها با اهمیت و ضرورت رشته حسابداری برای جامعه آشنا نمودن هنرجویان حسابداری و والدین آن ها با آینده شغلی رشته حسابداری ایجاد نگرش مثبت در هنرجویان و والدین آن ها نسبت به تحصیل در رشته حسابداری علاقه مند ساختن هنرجویان به انجام فعالیت های محاسباتی تقویت مهارت های ضروری برای فعالیت در رشته حسابداری در هنرجویان

۴-۱-۳. سوالات پژوهش

علت کم توجهی و بی علاقه گی هنرجویان به رشته حسابداری چیست؟
چه عواملی در علاقه هنرجویان به رشته حسابداری موثر است؟
چگونه می توان هنرجویان را به رشته حسابداری علاقه مند ساخت؟

۲- روش شناسی پژوهش

۲-۱. روش پژوهش

جهت انجام این پژوهش از شیوه اقدام پژوهی استفاده شده است. یکی از لازمه های اجرای یک پروژه اقدام پژوهی مناسب و اصولی، حضور اقدام پژوه در تمام مراحل آن است. لذا بعد از شناخت مساله و علت های بروز آن و سپس طراحی و انتخاب راه حل، در مرحله اجرای راه حل ها نیز حضور اقدام پژوه و نظارت وی بر انجام صحیح آن، ضروری است. جهت جمع آوری داده ها از مشاهده مستقیم، مصاحبه، پرسشنامه و بررسی سوابق علمی دانش آموزان بهره گرفته شده است. با توجه به نتایج به دست آمده از مرحله اول، راه حل های پیشنهادی اجرا و در پایان تاثیر اجرای آن راه حل ها در برطرف سازی و یا کاهش اثرات مساله، مورد ارزیابی قرار گرفت.

۲-۲. جامعه آماری و نمونه پژوهش

جامعه آماری این پژوهش، هنرجویان رشته حسابداری کار دانش هنرستان پاسداران انقلاب اسلامی شاهین دژ می باشد و نمونه نیز برابر جامعه آماری می باشد.

۳- یافته های پژوهش

۳-۱. جمع آوری شواهد اولیه برای شناخت مساله و علت های آن (شواهد ۱)

۳-۱-۱. مشاهده مستقیم رفتار هنرجویان سر کلاس درس

در این پروژه اقدام پژوهی، مشاهده رفتار هنرجویان سر کلاس درس، اولین قدم در راستای شناخت مساله و همچنین جمع آوری اطلاعات لازم در خصوص آن بود. به همین منظور برای سه جلسه حین تدریس، رفتار و میزان توجه و دقت هنرجویان به تدریس و مطالب آموزشی را مورد توجه قرار دادم و متوجه شدم تعدادی از آن ها هیچ علاقه و انگیزه ای برای یادگیری مطالب ندارند. گوش ندادن به صحبت های معلم، صحبت های درگوشی با دوستان، رد و بدل کردن مطالب از طریق کاغذ، بازی با وسایل و کیف و میز، جابجایی های بدون علت و غیر ضروری حین تدریس، اجازه گرفتن های بی مورد برای رفتن به بیرون از کلاس و بی انضباطی و پرتاب کاغذ به سمت همدیگر از جمله مصادیق این بی علاقه گی و بی انگیزگی بود. از طرف دیگر برخی از آن ها با وجود توجه به بیانات معلم، مطالب درسی را به طور کامل متوجه نمی شوند و تنها بخش اندکی از آنها هم علاقه و هم توان یادگیری مطالب را داشتند.

جدول ۱: نتایج مشاهدات اولیه رفتار هنرجویان سر کلاس درس

روز	شرح مشاهده
جلسه اول	از ۱۷ دانش آموز ۷ نفر از آنها حداقل یک بار رفتارهایی که نشان دهنده بی علاقه بودن آنها به مطالب درسی است را نشان دادند. مخصوصاً ۲ نفر از آنها از ابتدا تا انتهای کلاس به همین شکل بودند.
جلسه دوم	تدریس را به شکل پرسش و پاسخ انجام داده و مشاهده کردم برخی دانش آموزان تلاشی برای پاسخ دادن به سوالات نمی کنند و حتی بعد از دانستن پاسخ صحیح سوال نیز علاقه ای به تکرار و بازگویی آن ندارند.
جلسه سوم	در این جلسه با پرسش از چند نفر از دانش آموزان سطح یادگیری آنها را مورد سنجش قرار دادم که از ۵ نفر تنها ۲ نفر توانستند به سوالات جواب دهند که آنها نیز از دانش آموزان علاقه مند به درس بودند و سابقه رفتاری که نشان دهنده کم توجهی و بی علاقه بودن آنها باشد را نداشتند.

۳-۱-۲. تهیه پرسشنامه و تکمیل آن توسط هنرجویان

برای داشتن اطلاعات دقیق تر، پرسشنامه ای ۸ سوالی که پاسخ آن به صورت بلی و خیر بود را تدوین و آن را در اختیار هنرجویان قرار دادم تا تکمیل نمایند. سوالات این پرسشنامه به ترتیب زیر بود:

- آیا با علاقه وارد رشته حسابداری شده اید؟
 - آیا با فرصت های شغلی پیش روی خود در صورت تحصیل در رشته حسابداری آشنا هستید؟
 - آیا در خصوص اهمیت و ضرورت رشته حسابداری برای جامعه، اطلاعات کافی دارید؟
 - بیشتر به دروس محاسباتی علاقه مند هستید یا دروس حفظی؟
 - در صورت اجازه داشتن برای استفاده از نرم افزارهای محاسباتی، به دروس محاسباتی علاقه مند هستید؟
 - آیا از حضور در این مدرسه رضایت دارید؟
 - آیا از برنامه درسی خود راضی هستید؟
 - آیا از معلم خود و شیوه تدریس وی راضی هستید؟
- که نتایج حاصل به شرح جدول زیر است:

دهمین همایش ملی تازه های روانشناسی مثبت

ISC

CIVILICA

جدول ۲: پرسشنامه جمع آوری اطلاعات مخصوص هنرجویان

شماره سوال	صورت سوال	بلی	خیر
۱	آیا با علاقه وارد رشته حسابداری شده اید؟	۷	۱۰
۲	آیا با فرصت های شغلی پیش روی خود در صورت تحصیل در رشته حسابداری آشنا هستید؟	۴	۱۳
۳	آیا در خصوص اهمیت و ضرورت رشته حسابداری برای جامعه، اطلاعات کافی دارید؟	۵	۱۲
۴	بیشتر به دروس محاسباتی علاقه مند هستید یا دروس حفظی؟	۸	۹
۵	در صورت اجازه داشتن برای استفاده از نرم افزارهای محاسباتی، به دروس محاسباتی علاقه مند هستید؟	۱۲	۵
۶	آیا از حضور در این مدرسه رضایت دارید؟	۱۱	۶
۷	آیا از برنامه درسی خود راضی هستید؟	۷	۱۰
۸	آیا از معلم سال قبل خود و شیوه تدریس وی راضی هستید؟	۸	۹

۳-۱-۳. مصاحبه

۳-۱-۳-۱. مصاحبه با والدین

با والدین دانش آموزان به نوبت و به صورت جداگانه مصاحبه انجام دادم. پرسش های این مصاحبه مشخص و ثابت که شامل سوالات زیر میشد:

- وضعیت تحصیلی دانش آموز خود را هر چند وقت یکبار کنترل می کنید؟)
- به نظر شما دانش آموز شما در چه دروسی بیشتر توانایی دارد؟ محاسباتی یا حفظی؟)
- آیا در انتخاب رشته تحصیلی دانش آموز خود نقش داشتید؟ چگونه؟)
- آیا از رشته تحصیلی فعلی دانش آموز خود رضایت دارید یا به فکر تغییر رشته او هستید؟)
- آیا با فرصت های شغلی پیش روی دانش آموزتان در صورت تحصیل در رشته حسابداری آشنا هستید؟)
- آیا در خصوص اهمیت و ضرورت رشته حسابداری برای جامعه، اطلاعات کافی دارید؟)
- آیا دانش آموز شما در منزل با علاقه دروس را مطالعه می کند؟)
- آیا دانش آموز شما در انجام وظایف و مسئولیت های خویش دقت کافی را به خرج می دهد؟)

که نتایج حاصل به شرح جدول زیر است:

دهمین همایش ملی تازه های روانشناسی مثبت

ISC

CIVILICA

جدول ۳: مصاحبه اولیه با والدین

شماره سوال	صورت سوال	پاسخ
۱	وضعیت تحصیلی دانش آموز خود را هر چند وقت یکبار کنترل می کنید؟	۹ نفر ماهی یکبار، ۶ نفر در پایان هر نیمسال و ۱ نفر به صورت هفتگی و ۱ نفر ۲ هفته یکبار
۲	به نظر شما دانش آموز شما در چه دروسی بیشتر توانایی دارد؟ محاسباتی یا حفظی؟	۱۱ نفر محاسباتی و ۶ نفر حفظی
۳	آیا در انتخاب رشته تحصیلی دانش آموز خود نقش داشتید؟ چگونه؟	۶ نفر خیر به دلیل راه نیافتن دانش آموز به رشته تحصیلی مدنظر والدین و ۱۱ نفر بلی که نقش آن ها مشورت با مشاورین تحصیلی، راهنمایی و دادن آزادی عمل برای انتخاب رشته براساس علاقه خود دانش آموز بود.
۴	آیا از رشته تحصیلی فعلی دانش آموز خود رضایت دارید؟	۸ نفر بلی و ۹ نفر خیر
۵	آیا با فرصت های شغلی پیش روی دانش آموزتان در صورت تحصیل در رشته حسابداری آشنا هستید؟	۷ نفر بلی و ۱۰ نفر خیر
۶	آیا در خصوص اهمیت و ضرورت رشته حسابداری برای جامعه، اطلاعات کافی دارید؟	۹ نفر بلی و ۸ نفر خیر
۷	آیا دانش آموز شما در منزل با علاقه دروس را مطالعه می کند؟	۷ نفر بلی و ۱۰ نفر خیر
۸	آیا دانش آموز شما در انجام وظایف و مسئولیت های خویش دقت کافی را به خرج می دهد؟	۱۳ نفر بلی و ۴ نفر خیر

۳-۱-۳-۲. مصاحبه با همکاران تخصصی رشته حسابداری

با همکاریانی که رشته تخصصی آن ها نیز حسابداری بوده و در زمینه تخصصی خود مشغول به تدریس می باشند مصاحبه کرده و از آن ها در خصوص میزان علاقه و میل به یادگیری در کلاس های درس را مورد سوال قرار دادم و متوجه شدم آن ها نیز از بی علاقه بودن تعداد قابل توجهی از دانش آموزان گلایه دارند.

همچنین با همکار تخصصی رشته حسابداری که سال قبل (پایه دهم) وظیفه تدریس درس تخصصی به دانش آموزان کلاس مورد مطالعه را داشت نیز در خصوص روش تدریس ایشان سوال نمودم که پاسخ ایشان تدریس عمدتاً به صورت معلم محور بود.

۳-۱-۴. اسناد و ارقام

با توجه به اینکه دانش آموزان کلاس بنده در پایه یازدهم بودند و در واقع در حال طی کردن دومین سال تحصیل خود در رشته حسابداری بودند، لذا بر آن شدم تا برای آگاهی بیشتر از وضعیت تحصیلی آنها، به سوابق تحصیلی آنها در اولین سال تحصیل خود در رشته حسابداری (پایه دهم) مراجعه کرده و از وضعیت نمرات آن ها در امتحان پایان سال درس تخصصی سال قبل آگاه شوم. بررسی سوابق تحصیلی آنها در امتحان خرداد ماه درس تخصصی نشان دهنده نتایج زیر بود:

دهمین همایش ملی تازه های روانشناسی مثبت

ISC

CIVILICA

جدول ۴: بررسی نمرات درس تخصصی دانش آموزان در پایه دهم

نمره	۵-۰	۱۰-۵/۲۵	۱۵-۱۰-۲۵	بالای ۱۵
تعداد	۱	۵	۸	۳

۳-۲. تجزیه و تحلیل و تفسیر داده های اولیه

- با توجه به اطلاعات به دست آمده از مرحله قبل، علت بروز مشکل کمبود علاقه به رشته حسابداری را می توان در عوامل زیر پیدا کرد:
- عدم راهیابی به رشته مورد نظر: خود دانش آموز و یا والدین وی قصد تحصیل در رشته های دیگری را داشته اند ولی به دلیل معدل پایین، امکان تحصیل در رشته مدنظر خود را نداشته و از سر اجبار به تحصیل در این رشته اقدام نموده اند.
 - عدم شناخت کافی از اهمیت رشته حسابداری و آینده شغلی آن: تعداد زیادی از دانش آموزان و حتی برخی از والدین آنها شناخت صحیح و کافی از اهمیت و ضرورت رشته حسابداری برای جامعه و همچنین فرصت های شغلی پیش رو در این رشته، نداشتند.
 - کمبود امکانات: تعداد زیادی از دانش آموزان در هنگام استفاده از ماشین حساب، نرم افزارهای حسابداری و برنامه اکسل، به دروس محاسباتی علاقه مند هستند و راحت تر به تکالیف و سوالات پاسخ میدهند اما بدون استفاده از آنها اعتماد به نفس و توانایی لازم برای حل این گونه سوالات را ندارند.
 - برنامه کلاسی نامناسب: برنامه درسی کلاس مورد مطالعه به شکلی است که درس تخصصی خود را در ۲ روز متوالی می خوانند که امکان فرصت مطالعه کافی بین جلسات را به دانش آموز نمیدهد.
 - شیوه تدریس نامناسب و تک بعدی: استفاده معلم تخصصی سال قبل از شیوه معلم محور و عدم مشارکت دادن دانش آموزان در بحث آموزش موجب نارضایتی بخشی از دانش آموزان شده بود.
 - احساس عدم توانایی و کمبود اعتماد به نفس برای فعالیت در این رشته: تعداد قابل توجهی از دانش آموزان در قبول مسئولیت و انجام وظایف مختلف دقت و توجه کافی را نداشتند و از آن جایی که داشتن دقت و توجه کافی در انجام کارها، از ملزومات اصلی فعالیت در رشته حسابداری هست، لذا برخی از آنها اعتماد به نفس و اطمینان لازم برای موفقیت در این رشته را نداشتند.

۳-۳. ارائه راه حل برای رفع مساله

- پس از یافتن علت های بروز مشکل باید متناسب با هر علت، راه حل مناسب با آن طراحی و عملیاتی شود و در پایان نتایج حاصل از اجرای آن راه حل ارزیابی شود تا موفقیت یا شکست آن مشخص شود.
- در این پژوهش، با توجه به علت های بیان شده در بروز مشکل کمبود علاقه هنرجویان به رشته حسابداری و همچنین مطالعه پژوهش های قبلی، راه حل های زیر طراحی شد:

دهمین همایش ملی تازه های روانشناسی مثبت

ISC

CIVILICA

جدول ۵: راه حل های پیشنهادی با توجه به علت های بروز مساله

راه حل	علت بروز مساله	ردیف
بیان اهمیت رشته حسابداری و فرصت های شغلی پیش روی این رشته با ارائه توضیحات، نمایش فیلم و سایت های مفید، دعوت از یک استاد دانشگاه در رشته حسابداری و هماهنگی جهت بازدید از واحد مالی یک کارخانه	عدم راهیابی به رشته مورد نظر	۱
	عدم شناخت کافی از اهمیت رشته حسابداری و آینده شغلی آن	۲
اجازه استفاده از ماشین حساب در کلاس درس توسط دانش آموزان و استفاده از لپ تاب و نرم افزارهای محاسباتی توسط معلم حین تدریس	کمبود امکانات	۳
جابجایی دو ساعت از برنامه درسی بین یک درس تخصصی و عمومی با هدف فاصله انداختن بین جلسات درس تخصصی که این فاصله از یک روز به ۲ روز افزایش پیدا کرد.	برنامه کلاسی نامناسب	۴
استفاده از شیوه مشارکتی در امر آموزش	شیوه تدریس نامناسب و تک بعدی	۵
حل کردن هر جلسه حداقل یک تست هوش و استعداد تحصیلی جهت افزایش مهارت های دقت و توجه دانش آموزان در مواجهه با مسائل مختلف و دادن مسئولیت حساب و کتاب های منزل به دانش آموزان توسط والدین	احساس عدم توانایی و کمبود اعتماد به نفس برای فعالیت در این رشته	۶

۴-۳. تغییر

۴-۳-۱. اجرای راه حل ها و نظارت بر آن ها

یکی از لازمه های اجرای یک پروژه اقدام پژوهی مناسب و اصولی، حضور اقدام پژوه در تمام مراحل آن است. لذا بعد از طراحی و انتخاب راه حل نیز، در مرحله اجرای راه حل حضور اقدام پژوه و نظارت وی بر انجام صحیح آن، ضروری است.

۴-۳-۲. مراحل اجرای راه حل های پیشنهادی

- به منظور بیان اهمیت رشته حسابداری، با هماهنگی و همکاری مدیریت و عوامل اجرایی مدرسه، یک جلسه توجیهی برای دانش آموزان و والدین آنها با حضور یک استاد دانشگاه برگزار و در آن به ثبت یک روز به عنوان روز حسابدار در تقویم رسمی کشور، نقش ویژه یک حسابدار در تضمین سلامت اقتصادی جامعه، افراد موفق در رشته حسابداری، فرصت های شغلی مختلف پیش روی این شغل در ایران و خارج از کشور، آینده شغلی این حرفه با توجه به گسترش روز افزون علم و فناوری، بیان شده و مقاله و کلیپ آموزشی در این خصوص نمایش داده شد.

دهمین همایش ملی تازه های روانشناسی مثبت

ISC

CIVILICA

- در همان جلسه با اجازه گرفتن از والدین دانش آموزان و هماهنگی مدیر مدرسه و اینجانب با یکی از واحدهای تولیدی در شهرک صنعتی شهرستان شاهین دژ، برنامه ای برای حضور و بازدید دانش آموزان از واحد مالی کارخانه مذکور ترتیب داده شد.
- به دانش آموزان اجازه داده شد در حل مثالهای درسی سر کلاس، از ماشین حساب استفاده کنند. همچنین استفاده از لپ تاپ و به خصوص برنامه اکسل در انجام محاسبات سریع و پیچیده توسط اینجانب در سر کلاس درس، در دستور کار قرار گرفت.
- با هماهنگی با یکی از دبیران محترم کلاس مورد مطالعه، ساعت یکی از جلسات درس تخصصی با یک درس عمومی جابجا شد تا برنامه قبلی که بین دو جلسه درس تخصصی تنها یک روز فاصله داشت، اصلاح شده و بین جلسات دروس تخصصی ۲ روز فاصله وجود داشته باشد.
- در فرآیند تدریس و همچنین انجام تکالیف و تمرینات از شیوه مشارکتی و همچنین کار گروهی استفاده شد. به همین منظور ابتدا یک نوبت امتحان به منظور شناخت سطح علمی دانش آموزان برگزار و گروه هایی چند نفره با حضور دانش آموزان ضعیف، قوی و متوسط در همه گروه ها، تشکیل شد.
- هر جلسه در پایان درس، یک تست هوش و استعداد تحصیلی مطرح شده تا دانش آموزان ضمن انجام کار گروهی برای حل آن سوال، مهارتهای دقت و توجه و ریزبینی خود را تقویت نمایند.
- با هماهنگی والدین مسئولیت برخی امورات مالی منزل مانند شمردن پول، بازیابی فاکتورهای خرید برای منزل، کنترل حساب های بانکی، پرداخت قبوض و همچنین ثبت هزینه ها و درآمدهای ماهیانه خانواده، در یک دفتر، بر عهده دانش آموز گذاشته شد و مقرر شد هر ماه گزارشی کلی در این خصوص با امضای والدین به اینجانب تحویل داده شود.

۳-۵. ارزیابی

۳-۵-۱. جمع آوری شواهد پس از اجرای راه حل (شواهد ۲)

بعد از انتخاب و اجرایی نمودن راه حل های پیشنهادی، نوبت به آن میرسد که میزان تاثیرگذاری راه حل های به کار گرفته شده را ارزیابی کنیم. به همین منظور لازم است یک بار دیگر اطلاعاتی جمع آوری شود تا با بررسی آن ها، موفقیت یا شکست راه حل های انتخابی مشخص شود.

در این مرحله دو پرسشنامه تهیه و اولی در اختیار والدین و دیگری در اختیار هنرجویان قرار گرفت. پرسشنامه اول (ویژه والدین) به شکل زیر بود:

- آیا اطلاعات شما نسبت به آینده شغلی رشته حسابداری افزایش یافته است؟
- آیا اطلاعات شما نسبت به اهمیت و ضرورت رشته حسابداری افزایش یافته است؟
- آیا اشتیاق دانش آموزان برای مطالعه و انجام تکالیف در منزل بیشتر شده است؟
- آیا مطالعه غیر درسی، جستجوی اینترنتی و تحقیق شما در خصوص رشته حسابداری افزایش یافته است؟
- آیا حس مسئولیت پذیری دانش آموزان و دقت و توجه آنها در انجام امور افزایش یافته است؟
- آیا از تحصیل فرزند خود در رشته حسابداری رضایت دارید؟

که پاسخ های به دست آمده به شرح جدول زیر است:

دهمین همایش ملی تازه های روانشناسی مثبت

ISC

Assessment and Feedback by CIVILICA

جدول ۶: پرسشنامه ارزیابی مخصوص والدین

ردیف	سوال	بلی	خیر
۱	آیا اطلاعات شما نسبت به آینده شغلی رشته حسابداری افزایش یافته است؟	۱۳	۴
۲	آیا اطلاعات شما نسبت به اهمیت و ضرورت رشته حسابداری افزایش یافته است؟	۱۲	۵
۳	آیا اشتیاق دانش آموزان برای مطالعه و انجام تکالیف در منزل بیشتر شده است؟	۱۲	۵
۴	آیا مطالعه غیر درسی، جستجوی اینترنتی و تحقیق شما در خصوص رشته حسابداری افزایش یافته است؟	۱۵	۲
۵	آیا حس مسئولیت پذیری دانش آموزان و دقت و توجه آنها در انجام امور افزایش یافته است؟	۹	۸
۶	آیا از تحصیل فرزند خود در رشته حسابداری رضایت دارید؟	۱۱	۶

و پرسشنامه دوم نیز (ویژه دانش آموزان) حاوی سوالات زیر بود:

- آیا اطلاعات شما نسبت به آینده شغلی رشته حسابداری افزایش یافته است؟
 - آیا اطلاعات شما نسبت به اهمیت و ضرورت رشته حسابداری افزایش یافته است؟
 - آیا از بکارگیری ماشین حساب و لپ تاپ سر کلاس درس راضی هستید؟
 - آیا از برنامه کلاسی فعلی رضایت دارید؟
 - آیا مطالعه غیر درسی، جستجوی اینترنتی و تحقیق دانش آموزان در خصوص رشته خود افزایش یافته است؟
 - شیوه تدریس مشارکتی را بیشتر میپسندید یا معلم محور را؟
 - آیا به تحصیل در رشته حسابداری علاقه مند هستید؟
- که پاسخ های به دست آمده به شرح جدول زیر است:

جدول ۷: پرسشنامه ارزیابی ویژه هنرجویان

ردیف	سوال	بلی	خیر
۱	آیا اطلاعات شما نسبت به آینده شغلی رشته حسابداری افزایش یافته است؟	۱۴	۳
۲	آیا اطلاعات شما نسبت به اهمیت و ضرورت رشته حسابداری افزایش یافته است؟	۱۴	۳
۳	آیا از بکارگیری ماشین حساب و لپ تاپ سر کلاس درس راضی هستید؟	۱۶	۱
۴	آیا از برنامه کلاسی فعلی رضایت دارید؟	۱۴	۳
۵	آیا مطالعه غیر درسی، جستجوی اینترنتی و تحقیق دانش آموزان در خصوص رشته خود افزایش یافته است؟	۱۰	۷
۶	شیوه تدریس مشارکتی را بیشتر میپسندید؟	۱۳	۴
۷	آیا به تحصیل در رشته حسابداری علاقه مند هستید؟	۱۲	۵

۲-۵-۳. اعتباریابی

۱-۲-۵-۳. تغییرات حاصل شده

با مقایسه نتایج حاصل از جمع آوری شواهد ۲، با شواهدی که در فصل یک جمع آوری شده بود، نتایج حاصل از اجرای راه حل ها مشخص می شود و موفقیت یا شکست راه حل های به کار گرفته شده معلوم می گردد. لذا در جدول زیر به بررسی تغییرات صورت گرفته در اثر اجرای راه حل های مختلف جهت حل مشکل کمبود علاقه هنرجویان پرداخته ام که به شرح زیر است:

جدول ۸: پرسشنامه نهایی جهت اعتباریابی مخصوص هنرجویان

ردیف	موضوع	قبل از اجرا راه حل	بعد از اجرا راه حل
۱	رضایت هنرجویان از برنامه درسی	۷	۱۴
۲	رضایت هنرجویان از شیوه تدریس	۸	۱۳
۳	آشنایی هنرجویان با اهمیت رشته تحصیلی خود	۵	۱۴
۴	آشنایی هنرجویان با آینده و فرصت های شغلی خود	۴	۱۴
۵	آشنایی والدین با اهمیت رشته تحصیلی خود	۹	۱۲
۶	آشنایی والدین با آینده و فرصت های شغلی خود	۷	۱۳
۷	علاقه به انجام محاسبات بدون ماشین حساب و نرم افزار	۸	۱۶
۸	علاقه به مطالعه دروس در منزل	۷	۱۲
۹	علاقه والدین به رشته تحصیلی فرزندشان	۸	۱۱
۱۰	علاقه هنرجویان به رشته تحصیلی خود	۷	۱۱

۴- بحث در خصوص یافته ها و نتیجه گیری

در تحقیق حاضر که با هدف رفع کمبود علاقه در تعدادی از هنرجویان رشته حسابداری پایه یازدهم هنرستان کار و دانش پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان شاهین دژ انجام شد، ابتدا از طریق روش های مختلف به جمع آوری داده و شناخت علت های این کمبود علاقه پرداختیم که نتایج حاصل از بررسی ها نشان داد عواملی مثل کمبود اطلاعات هنرجویان و والدین آن ها نسبت به اهمیت این رشته و فرصت های شغلی پیش روی آن، شیوه تدریس یکنواخت، برنامه کلاسی نامناسب، عدم اجازه استفاده از امکانات محاسباتی مثل ماشین حساب و نرم افزارهای مالی، و همچنین عدم دقت و توجه کافی در انجام کارها، از جمله دلایل اصلی این کمبود علاقه بود که با طراحی و اجرای راه حل هایی متناسب با علت های مذکور، سعی در حل این مشکل نمودم.

پس از اجرای راه حل ها که با نظارت شخصی محقق در تمام مراحل آن همراه بود، نتایج جمع آوری مجدد داده ها نشان داد میزان علاقه مندی هنرجویان طبق پرسشنامه های تکمیل شده توسط آن ها افزایش پیدا کرده است و تعداد دانش آموزان علاقه مند به رشته تحصیلی خود از ۷ نفر در ابتدای پژوهش به ۱۱ نفر در پایان پژوهش رسیده است که نشان از موثر واقع شدن راه حل های اجرا شده است. در واقع راه حل هایی مثل آشنا نمودن و ارائه اطلاعات کافی به هنرجویان در خصوص اهمیت رشته تحصیلی خود و آینده شغلی پیش روی آن ها باعث افزایش علاقه و همچنین مطالعه و جستجوی بیشتر آن ها در این زمینه شده است. همچنین تنظیم برنامه کلاسی و ایجاد فاصله مناسب بین جلسات، فرصت مطالعه کافی مطالب جلسات قبل را به آن ها می دهد. استفاده از ماشین حساب و نرم افزارهای محاسباتی سر کلاس درس نیز علاوه بر بالابردن سرعت حل مسائل و استفاده بهینه از وقت کلاس، در ارتقا اعتماد به نفس هنرجویان نسبت به حل مسائل، موثر واقع شده است. همچنین حل تست های هوش سر کلاس درس و اعطای مسئولیت برخی امورات مالی منزل به هنرجویان، در افزایش دقت و توجه آن ها که یکی از لازمه های اصلی فعالیت در رشته حسابداری است، موثر است. استفاده از شیوه مشارکتی در تدریس و حل تکالیف و تمرینات نیز یکی دیگر از عوامل موثر بر افزایش علاقه هنرجویان به رشته تحصیلی خود بود که این مطلب با نتایج حاصل از تحقیق الهه دهقانی (۱۳۹۸) سازگار است و نتایج آن را تایید می کند.

منابع

۱. احمدی، سجاد. و احمدی ناهید. (۱۳۹۹). فناوری های نوظهور و آینده حرفه حسابداری در مواجهه با انقلاب چهارم صنعتی. هجدهمین همایش ملی حسابداری ایران، یزد.

۲. برزگر، قدرت الله. و احمدی، علیرضا. (۱۳۹۹). هوش مصنوعی و آینده حسابداری در انقلاب صنعتی چهارم. هجدهمین همایش ملی حسابداری ایران، یزد.
۳. پارسا، عبدالله. و ساکتی، پرویز. (۱۳۸۶). رویکردهای یادگیری، نتایج یادگیری و ادراکات دانشجویان از برنامه درسی اجرا شده و دوره تحصیلی. مجله مطالعات آموزش و یادگیری، شماره ۵۲، ۱۳-۲۳.
۴. دوستی ایرانی، مهری. عبدلی، سامره. پرویزی، سرور. سیدفاطمی، نعیمه و امینی، مسعود. (۱۳۹۰). چتری به نام اقدام پژوهی. آموزش در علوم پزشکی، شماره ۱۱ (پیاپی ۳۸، ویژه نامه توسعه آموزش و ارتقای سلامت)، ۱۲۳۰-۱۲۲۳.
۵. دهقانی، الهه. (۱۳۹۸). چگونه توانستم یادگیری و علاقه دانش آموزانم به حسابداری را ارتقا بخشم؟. دومین کنفرانس ملی پژوهش های حرفه ای در روانشناسی و مشاوره دستاوردهای نوین در علوم تربیتی و رفتاری با رویکرد از نگاه معلم، دانشگاه هرمزگان.
۶. صدیقیان، محمدجواد. عابدین زاده شورکی، محمدوحید. نمازی فیروز آبادی، علی. و شریف زاده، محمدمهدی. (۱۳۹۹). حسابداری از دیروز تا فردا، دومین کنفرانس ملی تحقیقات بنیادین در مدیریت و حسابداری، تهران.
۷. عباسی، محمد. و لطفی، امیر. (۱۳۸۸). مشکلات یاددهی و یادگیری درس زبان انگلیسی دانش آموزان دوره متوسطه شهر اصفهان از دیدگاه دبیران. مجله دانش و پژوهش در علوم تربیتی برنامه ریزی درسی، شماره ۲۲، ۱۵۶-۱۴۱.
۸. عزیزی، علی. (۱۴۰۰). رابطه علاقه مندی هنرجویان به رشته حسابداری با روش های مناسب و نوین آموزشی. دومین کنفرانس بین المللی چالش ها و راهکارهای نوین در مهندسی صنایع و مدیریت و حسابداری، دامغان.
۹. مجرد سلامی، محمدمهدی. و ذبیحی، محمدرضا. (۱۳۹۴). آینده حسابداری در ایران. چهارمین کنفرانس ملی و دومین کنفرانس بین المللی حسابداری و مدیریت، تهران.